

Jan. 4, 2015

(7)

Potensial strømning \rightarrow redusert Euler's ligning

- ikke linjer

- u, v, w, p , 4 variable

linear ligningsett med 1 variabel!

$$\nabla^2 \phi = \nabla^2 \psi = 0, \quad \frac{\partial \phi}{\partial x} = \frac{\partial \psi}{\partial y}, \quad \frac{\partial \phi}{\partial y} = -\frac{\partial \psi}{\partial x}$$

\rightarrow hvordan bestemme vilkårlig ϕ, ψ ?

Grenselbetingelser?

1) solid

$$\underline{n} = \frac{\nabla \phi}{|\nabla \phi|}$$

Ingen flux gjennom solidet;

$$\underline{u} \cdot \underline{n} = 0$$

\Rightarrow

$$\frac{\partial \phi}{\partial n} = 0$$

eller

$$\frac{\partial \psi}{\partial s} = 0$$

(\Rightarrow krogen er en strømlinje!)

Viktig: Potensialstrømning ved solid $\underline{u} \cdot \underline{t} \neq 0 \Rightarrow$ fluidet "slipper" solidet.

kun sant når $\mu = 0$, dersom

$\mu \rightarrow 0$ (singular pert.) $\underline{u} \cdot \underline{t} \neq 0$!
no-slip!

2) "Far-field", $x \rightarrow \infty$,

ofte konstant hastighet dvs.

$$\frac{\partial \phi}{\partial x} = U$$

$$\frac{\partial \psi}{\partial y} = U$$

$\nabla^2 \phi$ ($, \nabla^2 \psi$) + 1, 2) \rightarrow utfordrende analytisk (numerisk løsning)

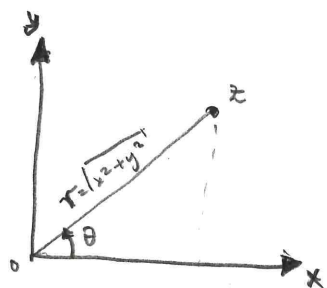
Løsningen på en Laplace ligning kan beskrives som en sum av harmoniske funksjoner \rightarrow linear, prinsipp superposisjon (sum av løsninger).

\rightarrow finner funksjonen som oppfyller grenselbetingelsene!

Komplekse potensialet

Cauchy-Riemann relasjonene gitt av løsning via kompleks variabel teori

komplekse tallet; $z = \underbrace{x}_{\text{reell}} + i \underbrace{y}_{\text{imaginær}} = r e^{i\theta} = r (\cos \theta + i \sin \theta)$, husk at $i^2 = -1$

$$\underline{\ln(z)} = \ln(r) + i\theta$$

Løsning: Komplekse hastighetspotensialet; $w = \phi + i\psi$ er kontinuerlig
 er en løsning på C-R. relasjonen

Hastighetskomponentene gitt av $\frac{dw}{dz} = \frac{\partial}{\partial x} (\phi + i\psi) = u - i v$
 (komplekse hastigheten)

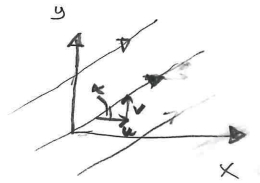
$\partial z =$ parallell med x-aksen
 \rightarrow samme resultat dersom \parallel y-aksen

Hastigheten, $|\frac{dw}{dz}| = q = (u^2 + v^2)^{1/2}$

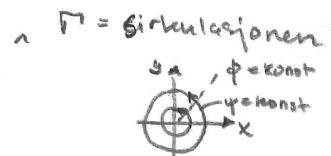
Typiske fluid strømninger \rightarrow "komponenter" av hele strømmingen

Eks;

i) strømning med vinkel α - x-aksen, $u = U \cos \alpha$, $v = U \sin \alpha$
 Hastighetspotensialet? $\frac{dw}{dz} = u + iv = U (\cos \alpha + i \sin \alpha) = U e^{-i\alpha}$
 $\Rightarrow w = U z e^{-i\alpha}$

ii) Linje sirkling (akse symmetrisk), $u = \frac{\Gamma}{2\pi r} e_{\theta}$
 $u_r = \frac{1}{r} \frac{\partial \psi}{\partial \theta} = 0$, $u_{\theta} = -\frac{\partial \psi}{\partial r} = \frac{\Gamma}{2\pi r}$
 $\Rightarrow \psi = -\frac{\Gamma}{2\pi} \ln(r)$

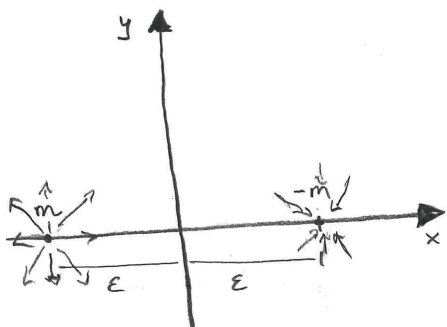
$u_r = \frac{\partial \phi}{\partial r} = 0$, $u_{\theta} = \frac{1}{r} \frac{\partial \phi}{\partial \theta} = \frac{\Gamma}{2\pi r} \Rightarrow \phi = \frac{\Gamma \theta}{2\pi}$

Komplekse pot. $w = \phi + i\psi = \frac{\Gamma}{2\pi} (\theta - i \ln(r)) = -\frac{i\Gamma}{2\pi} (\ln(r) + i\theta) = \frac{-i\Gamma}{2\pi} \ln(z)$

iii) Kilde / sluk

$u_r = \frac{m}{2\pi r}$, $u_{\theta} = 0 \Rightarrow \phi = \frac{m}{2\pi} \ln(r)$, $\psi = \frac{m}{2\pi} \theta$
 $w = \frac{m}{2\pi} (\ln(r) + i\theta)$
 $\Rightarrow w = \frac{m}{2\pi} \ln z$

iv) Dipol: spesielt tilfelle der sluk/kilde sammentrøkker på samme punkt

$x = -\epsilon$, kilde med styrke m

$x = \epsilon$, sluk med styrke $-m$

Ved hjelp av superposisjon;

$$W(z) = \frac{m}{2\pi} \ln(z - (-\epsilon)) + \frac{-m}{2\pi} \ln(z - \epsilon)$$

$$= \frac{m}{2\pi} \ln\left(\frac{(z+\epsilon) \cdot 1/z}{(z-\epsilon) \cdot 1/z}\right) = \frac{m}{2\pi} \ln\left(\frac{1 + \epsilon/z}{1 - \epsilon/z}\right) = \frac{m}{2\pi} \ln\left(\left(1 + \frac{\epsilon}{z}\right) \underbrace{\left(\frac{1}{1 - \epsilon/z}\right)}_{f(\epsilon)}\right)$$

Taylor rekkeutvikling

Taylor rekke; $f(x) = f(x_0) + f'(x_0)(x-x_0) + \frac{f''(x_0)}{2}(x-x_0)^2 + \dots$

utvikle $f(\epsilon)$

$$f(\epsilon) = \frac{1}{1 - \epsilon_0/z} + (\epsilon - \epsilon_0) \cdot \frac{y/z}{(1 - \epsilon_0/z)^2} + \mathcal{O}(\epsilon^2)$$

$\epsilon_0 = 0 \Rightarrow \underline{f(\epsilon) = 1 + \frac{\epsilon}{z} + \mathcal{O}(\epsilon^2)}$

Insatt i $W(z) = \frac{m}{2\pi} \ln\left(\left(1 + \frac{\epsilon}{z}\right) \left(1 + \frac{\epsilon}{z}\right)\right) = \frac{m}{2\pi} \ln\left(1 + \frac{\epsilon}{z} + \mathcal{O}(\epsilon^2)\right)$ $\epsilon^2 \ll 1$

Husker at; $\ln(x+1) = x - \frac{x^2}{2} + \frac{x^3}{3} \dots -1 \leq x \leq 1$

$$\underline{W(z) = \frac{m}{2\pi} \ln\left(1 + \frac{\epsilon}{z}\right) = \frac{m\epsilon}{2\pi z} + m\mathcal{O}(\epsilon^2)}$$

For at sluk/kilde skal overlappes lar vi $\epsilon \rightarrow 0$. For at $u \neq 0$ lar vi $m \rightarrow \infty$

Grensen $\lim_{\substack{\epsilon \rightarrow 0 \\ m \rightarrow \infty}} (m\epsilon) = \Gamma$ (konstant)

$$\Rightarrow W(z) = \lim_{\substack{\epsilon \rightarrow 0 \\ m \rightarrow \infty}} \left\{ \frac{m}{2\pi} \left(\frac{-\epsilon}{z} + \mathcal{O}(\epsilon^2) \right) \right\} = \frac{\Gamma}{2\pi z}$$

Finn ϕ og ψ fra $w(z)$,

$$w(z) = \frac{\Gamma}{2\pi(x+iy)} \left(\frac{x-iy}{x-iy} \right) = \frac{\Gamma x - \Gamma iy}{2\pi(x^2+y^2)} = \phi + i\psi$$

$$\phi = \frac{\Gamma x}{2\pi(x^2+y^2)}$$

$$\psi = \frac{-\Gamma y}{2\pi(x^2+y^2)}$$

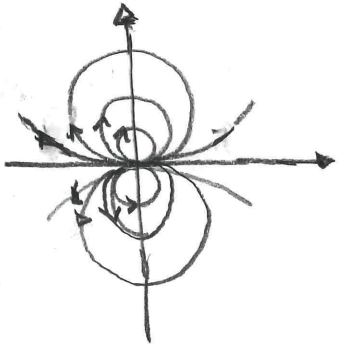
Omskriver ψ ; $\psi = \frac{-\Gamma y}{2\pi(x^2+y^2)} \Leftrightarrow x^2+y^2 + \frac{\Gamma y}{2\pi\psi} = 0$

$$x^2 + \left(y + \frac{\Gamma}{4\pi\psi} \right)^2 = \left(\frac{\Gamma}{4\pi\psi} \right)^2$$

} gitt strømlinje
 $\psi = \psi_0 = \text{konst.}$
 \Rightarrow sirkel med sentrum
 $x=0, y = \frac{\Gamma}{4\psi_0\pi}$

radius; $r = \frac{\Gamma}{4\psi_0\pi}$

Dipol

Bruke prinsippet for superposisjon til å finne kompliserte strømningss felt;
 (kilde, dipol felt)

Strømning rundt en sylinder (uniform hastighet + dipol) ↗ vegg/sylinder

Virvlingsfri strømning med $w(z) = Uz + \frac{\Gamma}{2\pi z} = U \left(z + \frac{a^2}{z} \right)$ $a = \text{sylinder radius} = \frac{\Gamma}{2\pi U}$

$$w(z) = U \left(r e^{i\theta} + \frac{a^2}{r} e^{-i\theta} \right)$$

$$= U r (\cos\theta + i \sin\theta) + \frac{U a^2}{r} (\cos\theta - i \sin\theta)$$

$$w(z) = \underbrace{U r \cos\theta \left(1 + \frac{a^2}{r^2} \right)}_{\phi} + i \underbrace{U r \sin\theta \left(1 - \frac{a^2}{r^2} \right)}_{\psi}$$

Hastighetene;

$$u_r = \frac{\partial \phi}{\partial r} = U \cos\theta \left(1 - \frac{a^2}{r^2} \right)$$

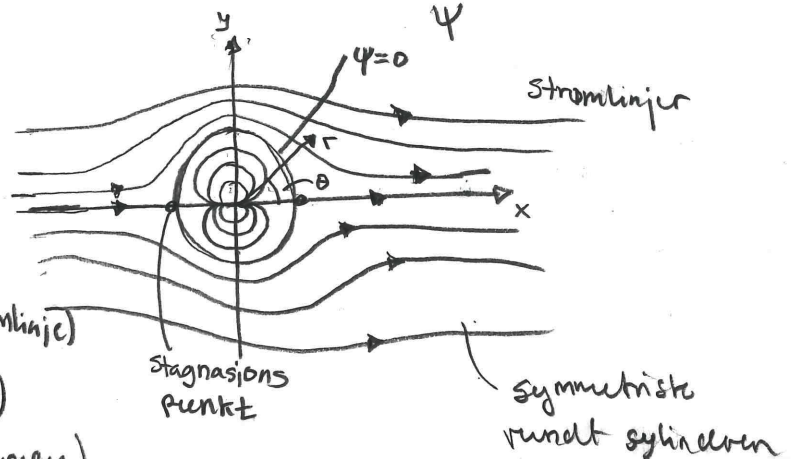
$$u_\theta = \frac{1}{r} \frac{\partial \phi}{\partial \theta} = -U \sin\theta \left(1 + \frac{a^2}{r^2} \right)$$

Ved sylinderoverflaten;

$$\psi(r=a) = U a \sin\theta \left(1 - \frac{a^2}{a^2} \right) = 0 \quad (\text{vegg} = \text{strømlinje})$$

$$u_r(r=a) = 0 \quad (\text{ingen flukt gjennom veggen})$$

$$u_\theta(r=a) = -U \sin\theta \cdot 2 \quad (\text{slip langs veggen})$$

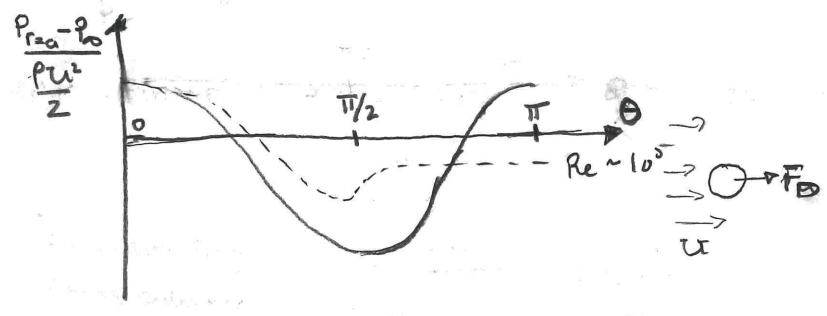
Siden sylinderoverflaten er en strømning, $\psi(r=a) = 0$, virvel fri, stasjonær
 Stagnasjonspunkt på sylinderen $\theta = 0, \pi$. $u_r = u_\theta = 0$, $r=a$

Finne trykket på sylinderen v.h.a. Bernoulli's thr.

$$P_\infty + \frac{\rho U^2}{2} = \left[P + \frac{\rho u^2}{2} \right]_{r=a} = P_{r=a} + \frac{\rho}{2} u_\theta^2 = P_{r=a} + \frac{\rho}{2} U^2 \cdot 4 \sin^2 \theta$$

$r \rightarrow a, \theta = \pi$
 (stag. trykk)

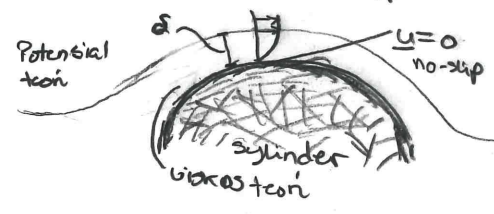
$$\frac{P - P_\infty}{\frac{\rho U^2}{2}} = 1 - 4 \sin^2 \theta$$

Trykket symmetrisk om sylinderen \rightarrow net-kraft = 0? (per lengde z)
 Ingen drag

Ikke trovendig \rightarrow "virkeligheten" gir motstandskraft/drag

\rightarrow d'Alembert's paradoks (1752) \rightarrow grunnesjikt $Re \rightarrow \infty$,
 - viskøse krefter (drag)
 - Prandtl (1904)

Hva med en roterende sylinder?

$$w(z) = U \left(z + \frac{a^2}{z} \right) + \frac{i\Gamma}{2\pi} \ln \left(\frac{z}{a} \right)$$

linjevinding, $\phi = \frac{\Gamma \theta}{2\pi}$ $\sim \psi = \frac{-\Gamma}{2\pi} \ln(r)$

$$u_r = \frac{\partial \phi}{\partial r} = U \cos \theta \left(1 - \frac{a^2}{r^2} \right) \quad (\text{uendret})$$

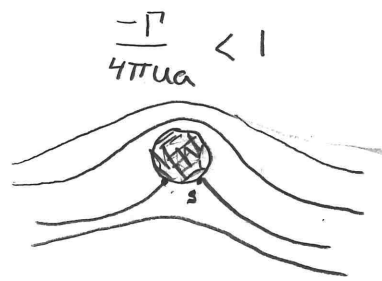
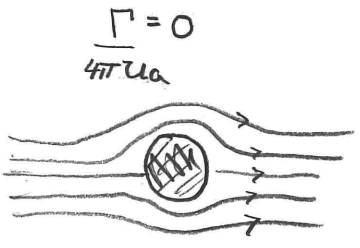
$$u_\theta = \frac{1}{r} \frac{\partial \phi}{\partial \theta} = -U \sin \theta \left(1 + \frac{a^2}{r^2} \right) + \frac{\Gamma}{2\pi r}$$

Ved sylinderoverflaten $r=a$; $u_r(r=a) = 0$
 $u_\theta(r=a) = -2U \sin \theta + \frac{\Gamma}{2\pi a}$

Stagnasjonspunkt dvs. $u_r(r=a) = u_\theta(r=a) = 0$.

$$\sin \theta_s = \frac{\Gamma}{4\pi U a}$$

Kraft på sylinderen?

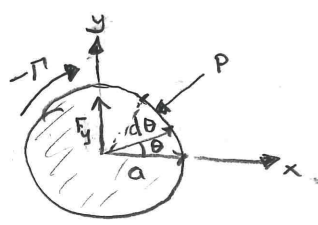

Bernoullie gir trykket ; $p_{\infty} + \frac{\rho u^2}{2} = \left[p + \frac{\rho u^2}{2} \right]_{r=a}$

$\underbrace{p_{\infty} + \frac{\rho u^2}{2}}_{konst.} = p + \frac{\rho}{2} \left(-2u \sin\theta + \frac{\Gamma}{2\pi a} \right)^2$

$p = p_{\infty} + \frac{\rho u^2}{2} - \frac{\rho}{2} \left(-2u \sin\theta + \frac{\Gamma}{2\pi a} \right)^2 \Rightarrow p_{r=a}$ er symmetrisk om y-aksen.

Drag, $F_D = F_x = 0$

Kraften på cylinderen i y-retning? oppdrift!

$F_y = \int_0^{2\pi} -p(r=a) \sin\theta \cdot a \, d\theta = \int_0^{2\pi} \left[\left(p_{\infty} + \frac{\rho u^2}{2} \right) \sin\theta \cdot a + \frac{\rho a}{2} \left(-2u \sin\theta + \frac{\Gamma}{2\pi a} \right)^2 \sin\theta \right] d\theta$

$\left(\int_0^{2\pi} \sin\theta \, d\theta = \int_0^{2\pi} \sin^2\theta \, d\theta = 0 \right) = \int_0^{2\pi} -\frac{\rho a}{2} \cdot 2u \sin\theta \cdot \frac{\Gamma}{\pi a} \, d\theta$

$= -\frac{\rho u \Gamma}{\pi} \left[\frac{1}{2} (\theta - \sin\theta \cos\theta) \right]_0^{2\pi} = \underline{-\rho u \Gamma}$

Rotasjon med klokken $\rightarrow \Gamma < 0, F_y > 0 \uparrow$ $\leftarrow \Gamma > 0, F_y < 0 \downarrow$

Rotasjon = oppdrift \rightarrow Magnus effekt

- Fotball
 - Baseball
 - Skip.
- } eksempler + artikler

Hvordan beskrive strømning der $Re \ll \infty$?

- viskøse krefter
- no-slip langs veggen
- Andre forenklinger mulig $\rightarrow \frac{\partial u}{\partial t} \approx 0$ (stasjonært)
- $u \cdot \nabla u \approx 0$ (lineært)
- $Re = 0$ (lineært)
- veske filmer (geometri)